

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์:	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว		
ชื่อผู้เขียน:	นางบัวผัน	ลัดทิศา	
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต:	สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ	เปลี่ยนผดุง	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ	ลีสุวรรณ์	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์	ปัญญาวัฒน์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าด้านต่าง ๆ ของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและเพื่อทดลองพัฒนากระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป้าหมายการวิจัยเป็นชุมชนบ้านท่านา อำเภอหาดทรายฟอง จังหวัดกำแพงนครเวียงจันทน์

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยกับชาวบ้านใน 6 ขั้นตอน คือ 1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและความต้องการ 2. การค้นหาสาเหตุ 3. การหาแนวทางแก้ปัญหา 4. การกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาหลักสูตร 5. การดำเนินการตามหลักสูตรเพื่อแก้ปัญหา และ 6. การประเมินผล การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ สังเกต แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์โดยใช้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ศักยภาพของชุมชน ชุมชนมีศักยภาพหลายด้านได้แก่

- กลุ่ม/องค์กร ชุมชนมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มในลักษณะตามธรรมชาติ เช่น กลุ่มเครือญาติ กลุ่มศรัทธาวัดและกลุ่มอาชีพชุมชน และกลุ่มที่รัฐเข้าไปจัดตั้ง เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มหนุ่มสาว แต่กลุ่มตามธรรมชาติมีความยั่งยืนและมีประสิทธิผลมากกว่ากลุ่มที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการในการร่วมกันดำเนินการในกิจกรรมของชุมชน

- ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนมีภูมิปัญญาที่ทำให้ชุมชนพึ่งพากันได้ เช่น ระบบการจัดการเหมืองฝาย ซึ่งมีการจัดการน้ำได้อย่างทั่วถึงและยุติธรรม การพึ่งพาและช่วยเหลือกันด้านแรงงาน เช่น การปลูกเรือน ประเพณี การค้าขายเกวียน เป็นต้น นอกจากนี้ในชุมชนยังมีความสามารถในการผลิตของใช้ด้วยตนเอง ได้แก่ การทอผ้า อันแสดงถึงภูมิปัญญาที่นอกจากจะใช้เองแล้วยังเป็นสินค้าเพิ่มรายได้ด้วย

- หน่วยงานของรัฐ ชุมชนมีหน่วยงานของรัฐเข้าไปดำเนินการในด้านต่าง ๆ เช่น การเกษตร สาธารณสุข โรงเรียน หน่วยงานเหล่านี้มีส่วนพัฒนาความคิด ความรู้ต่าง ๆ ตลอดเป็นแหล่งความรู้ข่าวสารสำหรับประชาชนได้ศึกษาหาความรู้

2. การทดลองพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมใน 6 ขั้นตอน เช่น

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา สมาชิกของชุมชนต้องอภิปรายถึงปัญหาของชุมชนในเชิงเปรียบเทียบอดีตและปัจจุบัน สมาชิกได้ร่วมกำหนดปัญหาได้ 8 ข้อ

ขั้นตอนที่ 2 หาสาเหตุของปัญหา สมาชิกได้นำปัญหาที่ร่วมกันพิจารณาจัดลำดับความสำคัญแล้วอภิปรายถึงสาเหตุแต่ละปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 การพิจารณาแนวทางเพื่อแก้ปัญหา กลุ่มได้อภิปรายถึงแนวทางแก้ปัญหาที่ได้จัดลำดับพร้อมกับสาเหตุไว้ในที่สุดได้ตกลงกันแก้ปัญหาการปราบหอยกินข้าวและกำจัดน้ำเสีย

ขั้นตอนที่ 4 การวางแผนเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาหลักสูตร หลังจากกลุ่มได้กำหนดปัญหาที่จะแก้ร่วมกัน กลุ่มจึงได้กำหนดเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมโดยอาศัยผู้รู้ในชุมชน และนักวิชาการนอกชุมชน

ขั้นตอนที่ 5 การดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา เป็นการดำเนินการโดยเริ่มหลักสูตรการกำจัด
น้ำเสียก่อนและหลักสูตรการปราบหอยกินข้าวถัดไป โดยมีสมาชิกเข้าร่วมครั้งละ 8-11 คน จากนั้น
สมาชิกกลุ่มได้นำเอาความรู้ไปปฏิบัติจริง

ขั้นตอนที่ 6 การติดตามผล ผู้วิจัยได้เข้าไปติดตามผลของการดำเนินการหลักสูตร
ได้ผลเพียงไรโดยพิจารณาในแง่ของประสิทธิภาพการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้นัดกลุ่มเพื่อ
แลกเปลี่ยนและสรุปบทเรียน จากการอภิปรายกลุ่มได้แสดงความพึงพอใจในการได้มีส่วนร่วมทุก
ขั้นตอนและทำให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาร่วมกันและสามารถนำเอาความรู้ไปปฏิบัติจริง
ให้เกิดผลดีแก่ชุมชน สามารถแก้ปัญหาตามความต้องการของชุมชนได้ แสดงให้เห็นว่าแนวคิดการ
พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมใน 6 ขั้นตอน นอกจากจะเป็นไปได้แล้ว ยังทำให้ชุมชนได้มีการ
การเรียนรู้ในปัญหาและการแก้ปัญหาร่วมกันได้อย่างน่าพึงพอใจ

Thesis Title: People's Participation in Community-Based Curriculum
Development in Lao Peoples Democratic Republic

Author: Mrs. Buaphanh Ratthida

M. Ed.: Nonformal Education

Examining Committee:

Assist. Prof. Yongyudh Plianpadung	Chairman
Assoc. Prof. Dr. Chukiatt Leesuan	Member
Assist. Prof. Dr. Anurak Panyanuwat	Member

Abstract

This research, People's Participation in Community-Based Curriculum Development, aimed at studying the community potentiality in local curriculum development, and to experiment the model of people's participation in community-based curriculum development process. The research was conducted in Tana community, Hard-Sai-Fong District, Kampaeng Nakorn Vientiane, Lao PDR.

This study was a participatory action research involved by the researcher and villagers in 6 sequential steps. Those were:

1. participating in problem searching and needs assessment;
2. finding the sources of problems;
3. finding problem solutions;

4. setting up goals and contents of the curriculum;
5. implementing the curriculum to solve the problems; and
6. evaluation.

The researcher employed observations, interviews and information recordings as the main technique to collect data with relevance to the research objectives. The results of the study were as follows:

1. The community potentiality

The community has various dimensions of potentialities of which the researcher classified into 3 aspects for this study:

- Group/organization: The community had various groups naturally formulated such as kinship, temple, community occupational groups and those ones organized by the state/government. The latter ones were such as housewife and young people groups. This study found that the naturally organized groups were rather sustainable and effective than other formally organized groups in conducting the community activities.

- Local wisdom: The community had local wisdoms on which the community members could rely, such as small dam management system, inter-change of labours in house buildings, traditions, rice growing for instance. Moreover, the community could produce household tools and necessities for themselves such as cloth and cotton weaving.

- Governmental organizations: There were a number of governmental organizations working in the community. They were in the fields of agriculture, public health, school and community development.

2. The experiment of local participatory curriculum development was conducted in 6 steps:

Step 1: Identifying the problems was conducted through discussion by comparing the current and past situations, resulting in 8 issues.

Step 2: Finding sources of problems was conducted to prioritize the sources and problems.

Step 3: Considering the most appropriate problem solutions through discussion processes, resulting in some prioritized solutions such as a suppression of rice-eating oyster and purifying polluted water;

Step 4: Planning and setting the curriculum goals and contents helped by local wisdom people and community academic outsiders.

Step 5: Solving the problems by starting with the implementation of the curricula of purifying polluted water and suppression of rice-eating oyster respectively. There were 8-11 participants attended the courses.

Step 6: Follow-up was conducted by the researcher on the curriculum implementations focusing on the participatory learning experiences. The researcher made appointments with the courses' participants for idea exchanges, and lesson conclusions. The participants felt satisfactory with all steps in which they had involved. They felt that what they had learnt could be practicable within the real situations in their community.

Therefore, this study found that the concept of participatory local curriculum development, comprising 6 steps, was feasible and also encouraged the community to identify their problems and learn how to solve the problems satisfactorily.